తెలంగాణ రాష్ట్ర న్యాయ సేవాధికార సంస్థ, హైదరాబాద్.

వెట్టి చాకిరి నిషేధించబడింది

మీ హక్కులను తెలుసుకోండి సంకెళ్లను తెంచుకోండి న్యాయ సహాయం పొందండి.

వెట్టి చాకిరి అంటే ఏమిటి?

అప్పు, రుణం, ముందస్తు చెల్లింపు లేదా ఇతర ఆర్థిక బకాయి కారణంగా ఒక వ్యక్తిని బలవంతంగా పని చేయించడం, లేదా తన స్వేచ్ఛను కోల్పోయే విధంగా పని లేదా సేవ చేయించడాన్ని వెట్టి చాకిరి (Bonded Labour) అంటారు.

ఒక వ్యక్తి లేదా అతని కుటుంబ సభ్యుడు అప్పు తీసుకున్నాడనే కారణంతో అతన్ని బలవంతంగా పని చేయించలేరు. మానవ స్వేచ్ఛను అప్పుకు పూచీకత్తుగా ఉపయోగించలేరు.

వెట్టి చాకిరి చట్టవిరుద్ధ

వెట్టి చాకిరి వ్యవస్థ (రద్దు) చట్టం, 1976 ద్వారా వెట్టి చాకిరి వ్యవస్థ రద్దు చేయబడింది మరియు వెట్టి చాకిరి చేయించడం నిషేధించబడింది. భారత రాజ్యాంగం కూడా బలవంతపు శ్రమ నుండి ప్రజలకు రక్షణ కల్పిస్తుంది.

- **ఆర్టికల్ 21:** జీవించే హక్కు మరియు వ్యక్తిగత స్వేచ్ఛకు రక్షణ.
- **ఆర్టికల్ 23:** మానవ అక్రమ రవాణా మరియు బలవంతపు శ్రమను నిషేధిస్తుంది.
- **ఆర్టికల్ 24:** 14 సంవత్సరాల లోపు పిల్లలను కర్మాగారాలు, గనులు మరియు ప్రమాదకరమైన పనుల్లో నియమించడాన్ని నిషేధిస్తుంది.

వెట్టి చాకిరి బాధితుల హక్కులు

1. వెట్టి చాకిరి నుండి విముక్తి హక్కు

ఏ వ్యక్తినీ వెట్టి చాకిరి లో కొనసాగమని బలవంతం చేయరాదు. చట్టం ద్వారా వెట్టి చాకిరి వ్యవస్థ రద్దు చేయబడింది.

2. అక్రమ రుణం నుండి విముక్తి

చట్టప్రకారం వెట్టి చాకిరి కి సంబంధించిన బంధిత రుణం

రద్దు చేయబడుతుంది. రద్దైన ఆ బంధిత రుణాన్ని తిరిగి చెల్లించమని బాధితుడిని బలవంతం చేయరాదు.

3. రక్షణ మరియు విముక్తి

వెట్టి చాకిరి బాధితుడిగా గుర్తించబడిన వ్యక్తిని వెంటనే రక్షించి, ఆ పరిస్థితి నుండి విముక్తి కల్పించేందుకు సంబంధిత అధికారులు చర్యలు తీసుకోవాలి.

4. ఆస్తి పునరుద్ధరణ

వెట్టి చాకిరి కారణంగా కోల్పోయిన లేదా స్వాధీనం చేసుకున్న ఆస్తి/ఆస్తిపై హక్కును, వర్తించే చట్టం ప్రకారం పునరుద్ధరించేందుకు చర్యలు తీసుకోవచ్చు.

5. పునరావాస హక్కు

విముక్తి పొందిన వెట్టి చాకిరి బాధితుడికి వర్తించే కేంద్ర మరియు రాష్ట్ర పునరావాస పథకాలు, ఇతర సంక్షేమ పథకాల ద్వారా సహాయం పొందే హక్కు ఉంటుంది

పునరావాసంలో, వర్తించే నిబంధనల ప్రకారం:

- తక్షణ ఆర్థిక మరియు ఇతర సహాయం
- నివాస సదుపాయం
- జీవనోపాధి మరియు ఉపాధి
- నైపుణ్యాభివృద్ధి
- పిల్లలకు విద్య
- సామాజిక భద్రతా పథకాలు
- వైద్య మరియు ఆరోగ్య సేవలు
- ఇతర ప్రభుత్వ సంక్షేమ పథకాలతో అనుసంధానం

వంటి సహాయం అందించవచ్చు.

6. ఉచిత న్యాయ సహాయం.

విముక్తి పొందిన వెట్టి చాకిరి బాధితులకు ఉచిత న్యాయ సేవలు అందుబాటులో ఉంటాయి. అర్హత ఉన్న వ్యక్తులకు న్యాయ సలహా, న్యాయవాది సహాయం మరియు న్యాయస్థానంలో ప్రాతినిధ్యం వంటి సేవలు న్యాయ సేవల అధికారాల చట్టం, 1987 ప్రకారం అందించబడతాయి.

7. బెదిరింపులు మరియు వేధింపుల నుండి రక్షణ

బాధితులు మరియు సాక్షులను బెదిరింపులు, భయపెట్టడం, వేధింపులు మరియు తిరిగి దోపిడీకి గురికాకుండా రక్షించేందుకు అవసరమైన చర్యలు తీసుకోవాలి.

విముక్తి అనంతరం ఏమి జరుగుతుంది?

గుర్తింపు → రక్షణ → విముక్తి → భద్రత → న్యాయ చర్య → పునరావాసం → పునఃసమీకరణ

1. గుర్తింపు:

వెట్టి చాకిరి కి సంబంధించిన సమాచారం సంబంధిత అధికారులకు అందుతుంది.

2. రక్షణ మరియు విముక్తి:

సంబంధిత అధికారులు బాధితులను రక్షించి, వెట్టి చాకిరి నుండి విముక్తి కల్పించేందుకు చర్యలు తీసుకుంటారు.

3. తక్షణ రక్షణ:

అవసరాన్ని బట్టి బాధితులకు భద్రత, ఆహారం, ఆశ్రయం, వైద్య సహాయం మరియు ఇతర తక్షణ సహాయం అందించబడుతుంది.

4. న్యాయపరమైన చర్యలు:

వెట్టి చాకిరి చేయించిన లేదా బాధితులను దోపిడీ చేసిన వ్యక్తులపై వర్తించే చట్టాల ప్రకారం తగిన న్యాయపరమైన చర్యలు తీసుకోవచ్చు.

5. పునరావాసం:

విముక్తి పొందిన బాధితుడిని వర్తించే ప్రభుత్వ పునరావాస పథకాలు మరియు సంక్షేమ కార్యక్రమాలతో అనుసంధానం చేస్తారు.

6. దీర్ఘకాలిక పునఃసమీకరణ:

ఉపాధి, జీవనోపాధి, విద్య, గృహం, సామాజిక భద్రత మరియు ఇతర సంక్షేమ కార్యక్రమాల ద్వారా బాధితుడు తిరిగి గౌరవప్రదమైన జీవితాన్ని కొనసాగించేలా చర్యలు తీసుకోవాలి.

వెట్టి చాకిరి ని ఎలా ఫిర్యాదు చేయాలి?

అప్పు, ముందస్తు చెల్లింపు, బెదిరింపు లేదా బలవంతం కారణంగా ఎవరైనా పని చేయవలసి వస్తున్నట్లు మీరు గమనిస్తే:

నిర్లక్ష్యం చేయవద్దు – వెంటనే సమాచారం ఇవ్వండి.

సమాచారాన్ని క్రింది అధికారులకు ఇవ్వవచ్చు:

- జిల్లా కలెక్టర్ / జిల్లా పరిపాలన
- రెవెన్యూ అధికారులు
- కార్మిక శాఖ అధికారులు
- పోలీస్ శాఖ
- పిల్లలు బాధితులైతే సంబంధిత బాలల సంరక్షణ అధికారులు
- జిల్లా న్యాయ సేవాధికార సంస్థ (DLSA)
- తాలూకా/మండల న్యాయ సేవా కమిటీ (TLSC)
- పారా లీగల్ వాలంటీర్లు (PLVs)
- ఇతర సంబంధిత ప్రభుత్వ అధికారులు

మీ వద్ద పత్రాలు లేదా ఆధారాలు లేకపోయినా సహాయం కోరవచ్చు.

న్యాయ సేవాధికార సంస్థల ద్వారా న్యాయ సహాయం

తెలంగాణ రాష్ట్ర న్యాయ సేవాధికార సంస్థ (TSLSA) మరియు జిల్లా న్యాయ సేవాధికార సంస్థలు అర్హులైన

వ్యక్తులకు, ముఖ్యంగా బలహీన మరియు అణగారిన వర్గాలకు, ఉచిత న్యాయ సేవలను అందిస్తున్నాయి.

న్యాయ సేవాధికార సంస్థలు అందించే సహాయం

✓ ఉచిత న్యాయ సలహా మరియు కౌన్సెలింగ్

✓ అర్హత ఉన్న వారికి ఉచిత న్యాయవాది సేవలు

✓ పరిహారం మరియు పునరావాసం పొందేందుకు సహాయం

✓ సంబంధిత అధికారులను ఆశ్రయించేందుకు సహాయం

✓ న్యాయ అవగాహన మరియు ముందస్తు జోక్యం

✓ ప్రభుత్వ శాఖలు మరియు ఇతర సంస్థలతో సమన్వయం

పారా లీగల్ వాలంటీర్ల (PLVs) పాత్ర

పారా లీగల్ వాలంటీర్లు వెట్టి చాకిరి కి గురయ్యే అవకాశం ఉన్న వ్యక్తులను గుర్తించడం, ప్రజల్లో అవగాహన కల్పించడం, బాధితులను న్యాయ సేవలకు అనుసంధానం చేయడం మరియు సంబంధిత అధికారులను ఆశ్రయించేందుకు సహాయం చేయడం వంటి సేవలను అందించగలరు.

గుర్తుంచుకోండి.

అప్పు పేరుతో బానిసత్వాన్ని సమర్థించలేరు.

ఏ వ్యక్తినీ అతని/ఆమె ఇష్టానికి వ్యతిరేకంగా బలవంతంగా పని చేయించలేరు

వెట్టి చాకిరి చట్టవిరుద్ధం.

ప్రతి విముక్తి పొందిన వ్యక్తికి గౌరవం, న్యాయం మరియు పునరావాసం హక్కులు ఉన్నాయి.

మీరు లేదా మీకు తెలిసిన ఎవరైనా వెట్టి చాకిరి లో చిక్కుకున్నట్లయితే, వెంటనే సమీపంలోని జిల్లా న్యాయ సేవాధికార సంస్థ, న్యాయ సేవా కమిటీ, పోలీస్ శాఖ, కార్మిక శాఖ లేదా జిల్లా పరిపాలనను సంప్రదించండి.

సంకెళ్లను తెంచుకుందాం మానవ గౌరవాన్ని కాపాడుదాం అందరికీ న్యాయం అందిద్దాం

తెలంగాణ రాష్ట్ర న్యాయ సేవాధికార సంస్థ

"అందరికీ న్యాయం – బలహీన వర్గాలకు న్యాయ సహాయం"

జాతీయ న్యాయ సేవాధికార సంస్థ టోల్ ఫ్రీ నంబరు: 15100

చైల్డ్ హెల్ప్ లైను : 1098. సైబర్ క్రైమ్ హెల్ప్ లైను : 1930

తెలంగాణ రాష్ట్ర న్యాయసేవాధికార సంస్థ

1వ & 2వ అంతస్తు, న్యాయ సేవా సదన్, నాగమాత గుడి దగ్గర, గేట్ నెం. 2, హైకోర్టు భవనములు, హైదరాబాద్ - 500066.

Tel : 040-23446723

E-mail: telenganaslsa@gmail.com,

website: www.tslsa.telangana.gov.in

03-10-2026